

Pośród traw, pośród drzew,  
Biedroneczek domki.  
Słychać tam wesoly śmiech,  
Śmieją się biedronki,  
Hi, hi, ha, ha,  
Kto się śmieje, ty czy ja?

Maria Konopnicka

Pobawmy się przy tym wierszyku. Pokazuję szumiące drzewa, fruujące biedronki – dzieci próbują mnie naśladować.

### ● Kwiaty

Poznaliśmy już biedronki. Zobaczcie, jak dużo jest na łące różnych kwiatów. Uwagę dzieci skupiam na naturalnych kwiatkach. Dzieci wachają je. Pokazuję kwiaty w pączkach i już rozwinięte. Gestem dłoni ilustruję, jak kwiatki rosną: jakie początkowo są małe i jak się rozwijają. Wraz z dziećmi siadam na dywanie. Ręce trzymamy na kolanach, a głowy pochylamy. Słowa: *kwiatki się rozwijają* wypowiedzam wolno, tak by dzieci podnosząc głowy i ręce mogły zilustrować rozwijający się kwiat. Zabawę powtarzamy kilka razy.

### ● Wyklejanie łąki

Rozkładam duży arkusz papieru z namalowaną na nim trawą. Razem z dziećmi naklejam słońce, kwiatki, biedronki. Podczas pracy rozmawiamy na temat naklejanych elementów. Dzieci dowolnie komponują łąkę.

## KOLOROWE OWADY W OGRODZIE

Wiek dzieci: 2 – 2,5 roku.

Liczba dzieci: 8 -10

**Cele:** W czasie zabawy dzieci poznają środowisko przyrodnicze i ich mieszkańców (pszczoły, motyle). Bawiąc się w szukanie swojej pary mają możliwość rozwijania swojej spostrzegawczości, a także nawiązywania bliższego kontaktu z rówieśnikami.

**Pomoce:** Dzieci przebrane w strój pszczołki, motyla i biedronki, plastikowe atrapy owadów, sztuczne kwiaty, mały słomiany ul, zielony materiał, duży arkusz brystolu z przyklejonymi na nim ulami i kwiatami, wycięte pszczołki i motyle, klej, dzwoneczek, obręcze drewniane, obrazki motylka i pszczołki, bębenek i pałeczka, zielone kredki.

### Przebieg zabaw

#### ● Kasia w ogrodzie

Proszę, aby dzieci usiadły na zielonej łące (rozłożony zielony materiał) i posłuchały opowiadania o Kasi.

*Patrzy Kasia. Ojej! Jaki piękny, barwny motyl sfrunął na kwiat róży, on pije nektar. Jakie ma piękne, kolorowe skrzydełka. Motylek fruwa nad łąką, myśli, że kwiaty to małe słonko, fru, fru, fru, fru, wesolo, wesolo mu. Motylek leci, fruwa nad światem, myśli, że słonko jest dużym kwiatem, fru, fru, fru, fru, wesolo, wesolo mu. Patrzy Kasia, motylek pofrunął za biedronką. Tuż za nim fruwa mała pszczołka Maja. Zaprosimy pszczołkę do wspólnej zabawy.*

tem, myśli, że słonko jest dużym kwiatem, fru, fru, fru, fru, wesolo, wesolo mu. Patrzy Kasia, motylek pofrunął za biedronką. Tuż za nim fruwa mała pszczołka Maja. Zaprosimy pszczołkę do wspólnej zabawy.

#### ● Gdzie mieszkają pszczołka i motyl

Wspólnie z dziećmi siadam przy stoliku, na którym rozłożone są duże kartony, klej w małych pojemnikach oraz wycięte z kolorowego papieru pszczoły i motyle, ule i kwiaty. Proszę dzieci, aby nakleiły pszczoły wokół ula, a motyle wokół kwiatów.

Następnie zieloną kredką dzieci rysują trawę.

#### ● Słonko świeci – pada deszcz

Dzieci wybierają obrazki motyla lub pszczoły, które przyklejam do ich bluzek. Proszę dzieci, aby nazwały owada i znalazły swoją parę: drugiego motyla lub drugą pszczołę. Każdą parę proszę o zajęcie miejsca w osobnej obręczy. Wyjaśniam dzieciom zasady zabawy. *Na dźwięk dzwoneczka biegamy po sali, bo świeci słonko. Na dźwięk bębna szukamy swojej pary: motyl do motylka, pszczołka do pszczołki. A kiedy pada deszcz, chwytamy się za ręce i ustawiamy w obręczy.*

Z wydawnictwa Centrum Edukacji Ekologicznej w Łodzi, zob. AURA 2006, nr 2, dodatek ekologiczny.

\*\*\*\*\*

## Ptaki Doliny Biebrzy

Sebastian Bielak

### Siewka złota

Siewka złota (z łac. *Pluvialis apricaria*) to niewielkich rozmiarów ptak wędrowny, którego nazwa gatunkowa wywodzi się z jego upodobania do skubania ozimin i młodych, wyrosłych w wyniku rozsiania nasion przez wiatr, roślin – czyli siewek. Długość ciała tego ptaka wynosi 25-26 cm, rozpiętość skrzydeł 55-59 cm, a masa ok. 200 g. Siewka złota wydaje melancholijnie brzmiące głosy „tljui tljui”. Gniazduje w tundrze oraz mokradłach północnej Europy, zimuje na południu kontynentu, na polach uprawnych, pastwiskach oraz łąkach. Gniazdo, będące płytkim zagłębieniem w torfie lub mchu, zakłada wprost na ziemi i wyściela je źdźbłami traw. Od kwietnia do lipca samica składa w nim

4 (czasami 3 lub 5) gruszkowate jaja, koloru oliwkowożółtawego z ciemnymi plamkami. Wysiadują je oboje rodzice przez 28-31 dni wydając tylko jeden lęg w ciągu roku. Dieta siewki złotej składa się głównie z bezkręgowców i owadów, uzupełniają ją jednak miękkimi częściami roślin, ich nasionami oraz jagodami. W Polsce ptak ten jest oceniany jako gatunek regularnie przelotny (tzn., że pojawia się u nas co roku), ale zazwyczaj tylko w czasie wędrowki do innych krajów. Siewka złota znajduje się w Czerwonej Księdze Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce jako gatunek, który zanikł oraz wycofał się z ziem polskich – podlega ścisłej ochronie gatunkowej. Ptak ten regularnie zakładał

gniazda w Polsce (na Mazurach i Pomorzu) w XIX wieku, ale potem, na skutek melioracji mokradł lub ich samoczynnego wysychania, nastąpił powolny zanik atrakcyjnych dla niego siedlisk. Dodatkowym czynnikiem jest również stałe ocieplanie się klimatu, które powoduje, że północne gatunki ptaków stopniowo wycofują się z najdalej na południe wysuniętych stanowisk lęgowych.

W konsekwencji zaistniałych zmian, ptak ten zaprzestał u nas gniazdować, choć nie można wykluczyć, że podejmował na terenie Polski próby odzyskania lęgów. Świadczyć o tym mogą sporadyczne obserwacje siewek w okresie lęgowym: w czerwcu 1974 roku widziano w delcie Świny parę siewek, która zachowywała się jak na lęgowisku, w maju 1979 roku widziano nad Biebrzą kilka zaniepokojonych par, w maju oraz w lipcu 1991 roku spotkano trzykrotnie siewki złote nad Świną, w lipcu 1992





Siewka złota w całej okazałości  
(fot. Lee Karney, USFWS)

roku widziano nad jeziorem Gardno (Słowiński Park Narodowy) dwie dorosłe siewki i jednego młodego ptaka, a na przełomie kwietnia i maja 1994 roku widywano wielokrotnie pojedyncze pary nad jeziorem

Łebsko. Obecnie siewka złota pojawia się w naszym kraju tylko w okresie wędrówek, tj. od marca do maja (przelot wiosenny) oraz od sierpnia do listopada (przelot jesienny). Pierwsze ptaki przylatują do Polski już w połowie lutego, ale są to zazwyczaj tylko małe grupki. W większej ilości siewka złota pojawia się we wschodniej i północnej części kraju, gdzie np. w kwietniu 1995 roku widziano w dolinie Narwi ok. 400 osobników. Największą ilością ptaków, jaką zanotowano w czasie przelotu wiosennego, było ok. 1300 osobników zaobserwowanych w kwietniu 1994 roku nad Nurcem w województwie podlaskim.

W zachodniej części kraju rzadko widuje się większe stada, np. na Śląsku liczą one zazwyczaj ok. 50 osobników. Największe ilości siewek pojawiają się u nas od września do listopada i wówczas to (na północy kraju) notuje się skupienia liczące po kilka tysięcy ptaków, np. w listopadzie 1996 roku, na stawach Dzwonowo koło Stargardu Szczecińskiego, zaobserwowano aż 7000 siewek. Ostatnie ptaki pozostają w kraju aż do połowy grudnia, często łącząc się w stada, część z nich nawet zimuje.

Materiały źródłowe:

- GŁOWACIŃSKI Z. (red.) 2002. Czerwona Lista Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce. Instytut Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk. Kraków.
- HUDEK K., 1993. Przewodnik ptaki. Wydawnictwo Multico. Warszawa.
- KŁOSOWSKI G., KŁOSOWSKI S., KŁOSOWSKI T., 1991. Ptaki Biebrzańskich Bagien. Krajowa Spółdzielnia Artystyczno-Techniczna KSAT. Warszawa.
- PERRINS M. C. (red.), 2004. Wielka encyklopedia ptaków. Wydawnictwo Muza SA. Warszawa.
- ROZPORZĄDZENIE 2001. Rozporządzenie Ministra Środowiska z 10.IV.2001 r. w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych oraz określenia okresów polowań na te zwierzęta (Dz. U. nr 43, poz. 488)
- ROZPORZĄDZENIE 2001. Rozporządzenie Ministra Środowiska z 26.IX. 2001 r. w sprawie określenia listy gatunków zwierząt rodzimych dziko występujących objętych ochroną gatunkową ścisłą i częściową oraz zakazów dla danych gatunków i odstępstw od tych zakazów. (Dz. U. nr 130, poz. 1456)
- ROZPORZĄDZENIE 2004. Rozporządzenie Ministra Środowiska z 19.IV.2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych oraz określenia okresów polowań na te zwierzęta (Dz. U. nr 76, poz. 729)
- ROZPORZĄDZENIE 2005. Rozporządzenie Ministra Środowiska z 11.III.2005 r. w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych (Dz. U. nr 45, poz. 433 i 434)
- SOKOŁOWSKI J., 1992. Ptaki Polski. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne. Warszawa.
- TOMIAŁOJĆ L., STAWARCZYK T., 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. Tomy I, II. Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody „pro Natura”. Wrocław.

Zdjęcie (USFWS) zostało udostępnione dzięki uprzejmości United States Fish and Wildlife Service.



Sztokholmska Fundacja Wody  
oraz Izba Gospodarcza „Wodociągi Polskie” z Bydgoszczy  
ogłaszają piątą już edycję konkursu



## „Sztokholmska Nagroda Wodna dla Młodzieży”

Water Prize

Konkursowi patronuje Szwedzka Rodzina Królewska

Do udziału w Konkursie zapraszamy młodzież zainteresowaną ochroną zasobów wodnych zarówno w wymiarze lokalnym, jak i międzynarodowym. Daje on możliwość współzawodnictwa z najzdolniejszymi rówieśnikami z całego świata. Uczestnicy przygotowują praktyczne projekty w zakresie technologii i nauki przy użyciu innowacyjnych metod i nowoczesnego podejścia do rozwiązywania problemów ochrony wód.

Doświadczenie lat ubiegłych wskazuje, że duże szanse w konkursie mają te prace, które dotyczą sposobów podniesienia jakości życia przez polepszenie jakości wody, metod zarządzania gospodarką wodną na poziomie lokalnym i międzynarodowym, prace badawcze opisujące zjawiska biologiczne mające wpływ na jakość wód oraz projekty innowacyjne zmierzające do polepszenia czystości wody.

Tegoroczny temat przewodni:  
„Ochrona wód wobec zmian klimatu”.

Izba Gospodarcza „Wodociągi Polskie” pełni funkcję Krajowego Organizatora Konkursu. Zwycięzca konkursu krajowego, który zostanie wyłoniony przez Komitet nominacyjny do końca maja br., otrzyma nagrodę w wysokości 3000 zł. Osoby, które zajmą II i III miejsce otrzymają nagrody w wysokości odpowiednio 2000 i 1500 zł. Przewidziane są również dwie nagrody – wyróżnienia w kwocie 1000 zł każda.

Dla opiekuna (nauczyciela) finalisty konkursu krajowego przewidziana jest nagroda w wysokości 1500 zł, dla nauczycieli zajmujących się uczniami, którzy uzyskali II i III miejsce przewidziane są nagrody w wysokości odpowiednio – 1200 i 1000 zł, a dla nauczycieli opiekujących się uczniami wyróżnionymi przewidziane są nagrody w wysokości 700 zł. Ogłoszenie wyników Konkursu i wręczenie nagród laureatom polskiej edycji Konkursu odbędzie się w czerwcu br. w Warszawie.

Dla laureata i jego opiekuna dodatkową nagrodą jest tygodniowy pobyt w Sztokholmie, reprezentowanie Polski w konkursie międzynarodowym i udział w uroczystej gali z udziałem księżniczki Wiktorii.

Jako współorganizator krajowy Izba Gospodarcza „Wodociągi Polskie” służy wszelką pomocą i wiedzą merytoryczną nauczycielom oraz uczniom. Istnieje możliwość zorganizowania specjalnych warsztatów dla uczestników konkursu zarówno w siedzibie Izby w Bydgoszczy, jak i spotkań regionalnych.

Regulamin konkursu „Stockholm Junior Water Prize” oraz tematy konkursowe znajdują się na stronie internetowej:

Wszelkich informacji na temat konkursu udziela Iwona Sajdak, tel. 0 52 376 89 10, e-mail: [isajdak@igwp.pl](mailto:isajdak@igwp.pl)

